

Sygnatura akt III U 1038/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 02-04-2015 r.

Sąd Okręgowy w Koninie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia – **SO Anna Walczak- Sarnowska**

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Lila Andrzejewska

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 02-04-2015 r. w Koninie

sprawy **P. G.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

o emeryturę

na skutek odwołania **P. G.**

od decyzji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.**

z dnia 22-09-2014r. znak: (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje P. G. prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym począwszy od daty złożenia wniosku.

II. Zasądza od pozwanego na rzecz odwołującego kwotę 60 zł - tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego .

III. Stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie istnienia

okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie przyznania prawa do emerytury.

Sygnatura akt III U 1038/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. decyzją z dnia 22.09.2014 r. znak : (...) odmówił P. G. przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wobec nie osiągnięcia

– do dnia 1.01.1999 roku – 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy podał, że P. G. posiada 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym okres 12 lat, 2 miesięcy i 16 dni pracy w szczególnych warunkach lub charakterze

z tytułu zatrudnienia od 4.06.1986 r. do 31.12.1998 r. w Zespole(...) (...) – (...) S.A. Wskazano, że odwołujący nie przedłożył innych dokumentów potwierdzających wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od decyzji złożył P. G. wskazując, że organ rentowy nie uwzględnił mu wykonywania pracy w szczególnych warunkach w okresie od 9.08.1971 r. do 28.02.1976 r. w Wojewódzkiej (...) w T.. Podał, że wykonywał wówczas prace na stanowisku murarza, które były bezpośrednio związane z placem budowy przy

nowo wnoszonych obiektach, odbudowie, przebudowie, remoncie już istniejących. Zaznaczył, że praca jego była związana z murowaniem fundamentów, wykonywaniem stropów murarskich, wykonywaniem tynków wewnętrznych i zewnętrznych, wykonywaniem okładzin. Podał, że jest to praca związana z wysiłkiem fizycznym i w trakcie pracy był narażony na różnorodne warunki klimatyczne i warunki pogodowe, działanie zbyt wysokich lub niskich temperatur, pył, kurz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa sądowego według norm przepisanych, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

P. G. urodził się (...) r. W dniu 9.08.1971 r. rozpoczął pracę w Wojewódzkiej (...) i (...) w K. z siedzibą w T.. Formalnie został przyjęty jako murarz, jednakże wykonywał pracę betoniarza i zbrojarza. Zakład pracy stosował taką praktykę, że zasadniczo osoby wykonujące prace betoniarskie mieli wpisywane stanowisko murarza czy pomocnik murza, dzięki czemu mogli liczyć na wyższą stawkę wynagrodzenia. Odwołujący pracował w grupie betoniarzy (około 5-6 osób). Jego kierownikiem był J. S.. W okresie zatrudnienia odwołującego spółdzielnia budowała w T. (...), przeprowadzała remont remizy strażackiej w (...) Prace odwołującego polegały na przygotowaniu betonu dla potrzeb produkcji bloków fundamentowych oraz pustaków żużlowych, zalewaniu fundamentów oraz stropów, które były zbrojone przez odwołującego.

W okresie zimowym odwołujący swoje prace wykonywał na hali. Wspólnie z odwołującym pracowali M. G., W. Ż..

W dniu 12.08.2014 r. zakład pracy Zespół (...) (...) - (...) S.A złożył wniosek o przyznanie emerytury dla P. G.. Do wniosku zostały dołączone dokumenty dotyczące posiadanego okresu składkowego

i nieskładkowego oraz dotyczące dotychczasowego zatrudnienia, w tym m.in. zaświadczenie z dnia 11.08.2014 r. wystawione przez (...) K. stwierdzające, że P. G. jest zatrudniony w powyższym zakładzie do 4.06.1986 r. do nadal i w okresie od 4.06.1986 r. do 31.12.2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej – wykaz A, dział II rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. pracując na stanowiskach :

- obchodowy urządzeń odpylania, odpopielania i odzūżlania (obchodowy urządzeń odpopielania i odzūżlania) w okresie od 4.06.1986 r. do 30.11.2002 – wykaz A, dział II, poz. 1, punkt 43,

- maszynista urządzeń odpylania, odpopielania i odzūżlania (maszynista pompowni wody powrotnej) w okresie od 1.12.2002 r. do 31.12.2008 r. – wykaz A, dział II, poz. 1, punkt 42

wykazu stanowiącego załącznik nr 1 do zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983 r. w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykazane prace w szczególnych warunkach.

Do wniosku o ustalenie kapitału początkowego przedłożono m.in. świadectwo pracy z dnia 28.02.1976 r. wystawione przez Wojewódzką (...) (...)i (...) w K. z siedzibą w T., stwierdzające, że P. G. był zatrudniony w powyższym zakładzie od 9.08.1971 r. do 28.02.1976 r. na stanowisku murarza.

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy w zaskarżonej decyzji wskazał, że odwołujący posiada 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 12 lat, 2 miesiące i 16 dni pracy w szczególnych warunkach lub charakterze z tytułu zatrudnienia od 4.06.1986 r. do 31.12.1998 r. w Zespole (...) (...) – (...) S.A.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach ZUS, zeznań świadków M. G., W. Ż. (k.18-19), J. S. (k.35) oraz zeznań odwołującego P. G. (k.46 w zw. z k. 18).

Wartość dowodowa dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu, jednakże w ocenie Sądu treść świadectwa pracy z okresu zatrudnienia odwołującego (...)

w T. wskazująca na zajmowane przez odwołującego stanowisko murarza nie oddaje charakteru pracy wykonywanej przez P. G.. Świadczenie pracy wystawione przez pracodawcę traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c. i stanowi dowód jedynie tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Z kolei przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy, a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi. Stwierdzenia zawarte w powyższym świadectwie pracy zostały więc zweryfikowane innymi dowodami tj. dowodami z zeznań świadków oraz odwołującego. W sposób jednoznaczny wynika z nich, że odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace betoniarskie i zbrojarskie.

Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne albowiem są one spójne, logiczne i wzajemnie się uzupełniają oraz korespondują z zeznaniami odwołującego. Świadczenie znali charakter pracy odwołującego oraz zakres powierzonych mu obowiązków. Nadto świadkowie M. G. oraz J. S. wyjaśnili okoliczność formalnego zatrudnienia odwołującego na stanowisku murarza, a rzeczywistego wykonywania przez niego prac betoniarskich, wskazując że taka była praktyka stosowana przez zakład pracy wobec pracowników wykonujących tego rodzaju prace. Świadek M. G. podał, że także i on został przyjęty jako murarz, lecz wykonywał w początkowym okresie zatrudnienia prace betoniarskie.

Na ocenę wiarygodności zasługiwały zeznania odwołującego są one bowiem szczerze, przekonujące i zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w sprawie.

W przedmiotowej sprawie przedmiotem sporu było rozważanie, czy odwołującemu P. G. przysługuje prawo do emerytury, a w szczególności ustalenie, czy legitymuje się on wymaganym okresem 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U.2013.1440) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy, tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przepis art. 27 ustawy wymaga co najmniej 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego w przypadku mężczyzn.

Według art. 32 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, przy czym za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2 art. 32).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego przepisu (pracownikom) przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Tym dotychczasowym przepisem jest wspomniane rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43). Zgodnie z § 4 rozporządzenia pracownik wykonujący prace na stanowisku wymienionym w

wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, wynoszący 25 lat dla mężczyzn, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Według § 2 wspomnianego rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Stwierdza to zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W przedmiotowej sprawie Sąd zobligowany do rozstrzygnięcia wskazanego wyżej przedmiotu sporu przeprowadził postępowanie dowodowe, zgodnie z regułami procedury cywilnej. Nie ulega bowiem wątpliwości, że ograniczenia dowodowe z wspomnianego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 roku nie dotyczą postępowania przed sądem (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UNK 186/97, publ. OSNAP 1998/11/342; LEX nr 32696).

Bezspornym jest, iż odwołujący osiągnął wymagany wiek w dniu 17.06.2014r. Organ rentowy w toku postępowania wyjaśniającego ustalił, że okres składkowy i nieskładkowy odwołującego na dzień 1.01.1999 r. wynosi 25 lat, w tym okres

12 lat, 2 miesiące i 16 dni pracy w szczególnych warunkach lub charakterze z tytułu zatrudnienia od 4.06.1986 r. do 31.12.1998 r. w Zespole (...)(...) – (...) S.A.

Odwołujący podnosił, że tego rodzaju pracę wykonywał również w okresie zatrudnienia od 9.08.1971 r. do 28.02.1976 r. w Wojewódzkiej (...) i (...) w K. z siedzibą w T..

Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia tej kwestii ma stwierdzenie wykonywania obowiązków odpowiadających zakresowi prac wymienionych w wykazie A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 1999 roku, III RN 25/99, publik. OSNP z 2000 r. nr 12, poz. 453; LEX nr 40224), które to rozporządzenie jest zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej będącej źródłem powszechnie obowiązującego prawa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 roku, I UK 351/04, publ. LEX nr 171515).

W świetle powyższego Sąd zobligowany był ustalić czy wykonywane wówczas przez odwołującego prace mogły zostać zakwalifikowane do prac wymienionych w powyższym wykazie stanowiącym załącznik do cytowanego rozporządzenia z 7.02.1983 r.

Zeznania odwołującego oraz przesłuchanych świadków jednoznacznie opisują charakter zatrudnienia odwołującego oraz rodzaj powierzonych mu obowiązków.

Z powyższych dowodów niezbicie wynika, że odwołujący w całym okresie od 9.08.1971 r. do 28.02.1976 stale i w pełnym wymiarze czasu, wykonywał prace które odpowiadają pracom wymienionym w załączniku do w/w rozporządzenia z 7.02.1983 r. w wykazie A, dziale V, poz. 4 - „prace betoniarskie i zbrojarskie”.

Wobec powyższych ustaleń, bez znaczenia pozostaje okoliczność, że stanowisko na którym odwołujący świadczył pracę zostało określone w świadectwie pracy wystawionym przez pracodawcę jako „murarz”. Jak zaznaczono wcześniej świadectwo pracy jako dokument prywatny nie korzysta z domniemania prawdziwości i podlega, kontroli m.in. co do prawdziwości wskazanych w nim faktów. Stwierdzenia zawarte w tym świadectwie pracy, zostały zweryfikowane dowodami

osobowymi, z których jednoznacznie wynika, że odwołujący wykonywał prace betoniarskie oraz zbrojarskie. Zgodnie z ukształtowanym i utrwalonym na tle stosowania omawianych przepisów orzecznictwem Sądu Najwyższego, to ani nazwa zajmowanego stanowiska, ani też obowiązki wskazane w zakresie czynności, same przez się nie wyłączają możliwości uznania, iż wykonywana praca była pracą w szczególnych warunkach. Zasadnicze bowiem znaczenie posiada ustalenie, jakie konkretnie prace wykonywane były przez wnioskodawcę w spornym okresie. Ta okoliczność, a nie nazwa zajmowanego stanowiska przesądza o charakterze zatrudnienia ubezpieczonego (vide: wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21.04.2004 r., II UK 337/03, Lex nr OSNP 2004/22/392 z dnia 1.06. 2010 r., II UK 21/10 - Lex nr 619638).

Podsumowując Sąd uznał, iż oprócz uznanego przez organ rentowy okresu uprawniającego odwołującego do otrzymania emerytury w obniżonym wieku emerytalnym (tj. 12 lat, 2 miesiące i 16 dni) odwołujący w warunkach szczególnych pracował dodatkowo 4 lata, 6 miesięcy i 20 dni (tj. w okresie 9.08.1971 r. do 28.02.1976 r.) a zatem suma wskazanych okresów pracy jest dłuższa niż wymagane 15 lat.

Konkludując stwierdzić trzeba, że odwołujący P. G. spełnia wszystkie przesłanki do nabycia prawa do wcześniejszej emerytury. Ukończył on bowiem 60 lat, posiada wymagany okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie ponad 25 lat oraz ponad 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał P. G. prawo do emerytury w obniżonym wieku – od daty złożenia wniosku.

Zgodnie art. 98 § 1 i § 3 kpc oraz § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013.461) Sąd zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Jednocześnie Sąd na zasadzie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Podnieść należy, że ostatnia okoliczność niezbędna do wydania decyzji została ustalona w toku postępowania. Dopiero na etapie postępowania sądowego, w którym nie obowiązują ograniczenia dowodowe jak w postępowaniu przed organem rentowym, można było stwierdzić, że P. G. jest uprawniony do żądanego świadczenia. Przeprowadzone postępowanie dowodowe dotyczące zakresu czynności wykonywanych przez odwołującego potwierdziły, że w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wykonywał prace betoniarskie i zbrojarskie, a tym samym udowodnił okres zatrudnienia w warunkach szczególnych w wymiarze przekraczającym 15 lat.

SSO Anna Walczak - Sarnowska